

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДБОРУ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ НОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

М. С. ГАВРИЛЕНКО, В. М. КОСТЕНКО, кандидати
сільськогосподарських наук

Центральна дослідна станція по штучному осіменінню сільськогосподарських тварин

Будівництво молочних комплексів створює всі умови для переходу до більш прогресивної системи ведення молочного скотарства.

Проте при індустріалізації молочного скотарства створюються труднощі в організації і проведенні ефективної системи відбору тварин, придатних до нової прогресивної технології утримання в умовах експлуатації у великих молочних комплексах.

Поряд з традиційними ознаками селекції при відборі тварин особливу увагу приділяють відбору за такими ознаками, як придатність корів до машинного доїння, стійкість проти захворювань маститами, оплата корму та вміст білка і жиру в молоці. Збільшення кількості селекційних ознак при відборі призводить до підвищення процента вибракування тварин. Створюється гостра проблема пошуків ефективніших і швидких методів відбору та ремонту основного стада.

Тепер у більшості господарств телиць для ремонту стада відбирають за їх розвитком і продуктивністю матерів. За даними досліджень А. Е. Мельдера (1969), А. П. Бегучева (1970), А. А. Омеляненка (1970), Г. П. Легошіна та інших (1970) і Л. Ернста (1971), такий відбір є малоефективним, кореляція між результатами такої оцінки і фактичною наступною продуктивністю корів не перевищує +0,3. Значно більший ефект дає відбір корів за даними I лактації, при цьому коефіцієнт кореляції результатів оцінки з наступною продуктивністю підвищується до +0,8 і більше, тобто в 3 рази. Для проведення відбору необхідно значно збільшити в стадах кількість телиць для відтворення стада корів з тим, щоб підвищити ефект відбору за молочною продуктивністю.

За даними А. Е. Мельдера (1969), значний економічний ефект при відборі корів за продуктивністю на I лактації одержали в колгоспі «Естонія», де за три роки надій на корову був підвищений з 4076 до 4637 кг, а жирність молока з 3,77 до 4,08% при одночасному збільшенні кількості корів у стаді.

Відбір молочної худоби за продуктивністю первісток значно поширений в Данії, США, Голландії, НДР та інших країнах, де кожний рік вводиться в стадо з розрахунку на кожні 100 корів 22—25 первісток. У штаті Каліфорнія, де найвищий рівень молочної продуктивності корів у США, кожний рік вводиться в стадо в середньому 33 первістки з розрахунку на 100 корів.

З метою визначення ефекту відбору тварин за походженням і за фактичною продуктивністю в племрадгоспі «Моршанський» Тамбовської області ми провели науково-господарський дослід. Для цього відібрали

1. Продуктивність первісток, відібраних за походженням

Групи первісток	Кількість тварин		Продуктивність матерів		Продуктивність дочок за 1 лактацію	
	надій, кг	жирність молока, %	надій, кг	жирність молока, %	надій, кг	жирність молока, %
Кращі за походженням	24	4806	3,70	2292	3,72	
Гірші за походженням	26	2893	3,74	2196	3,75	

2. Надій первісток, відібраних за продуктивністю

Групи первісток	Кількість тварин		Продуктивність первісток за 1 лактацію		Продуктивність матерів	
	надій, кг	жирність молока, %	надій, кг	жирність молока, %	надій, кг	жирність молока, %
Кращі за продуктивністю	25	2740	3,71	3785	3,70	
Гірші за продуктивністю	25	1820	3,75	3699	3,71	

дві групи первісток симентальської породи. В групу кращих за походженням виділено 24 голови, а в групу гірших за походженням — 26 голів. Годували первісток за нормами ВІТу (1968). Умови утримання тварин були однаковими. Облік молочної продуктивності проводили протягом лактації один раз в 10 днів. На 40—50-й день лактації оцінювали морфологічні якості вим'я, вивчали швидкість молоковіддачі та придатність до машинного доїння.

Різниця за продуктивністю матерів між групами кращих і гірших первісток дорівнювала 1913 кг, тимчасом як різниця за фактичною продуктивністю дочок — лише 96 кг (табл. 1). Відбір корів за фактичною продуктивністю на 1 лактації сприяє значному підвищенню молочної продуктивності (табл. 2). За надоем первістки, відібрані за продуктивністю, перевищують первісток, кращих за походженням, на 448 кг. Різниця за надоями між кращими і гіршими первістками за продуктивністю становила 920 кг, тимчасом як різниця за продуктивністю матерів дорівнювала лише 86 кг.

Результати даного дослідження свідчать про те, що вирощування і перевірка первісток за фактичною продуктивністю на 1 лактації значно підвищує ефект селекції щодо підвищення молочної продуктивності.

3. Швидкість молоковіддачі та індекс вим'я у корів-первісток

Показники	Кращі за походженням		Гірші за походженням	
	Кращі за продуктивністю	Гірші за продуктивністю	Кращі за продуктивністю	Гірші за продуктивністю
Кількість тварин	24	26	25	25
Швидкість молоковіддачі, г/хв	1009	933	1068	955
Індекс вим'я, %	43,0	44,5	44,9	43,4

Корів-первісток оцінили за такими показниками, як придатність до машинного доїння і швидкість молоковіддачі (табл. 3). Швидкість молоковіддачі та індекс вим'я були вищими у кращих за продуктивністю первісток.

Раз на місяць протягом лактації визначали стійкість первісток проти захворювань маститами. В групі кращих корів за по-

ходженням було 3,9% корів, які перехворіли маститом, а в групі гірших — 1,7%, у групі кращих за продуктивністю — 3,6 і в групі гірших — 4,0%.

Результати проведеного досліджу і літературні дані показують, що метод селекції молочної худоби за допомогою визначення продуктивності первісток на I лактації дає змогу швидкими темпами підвищити молочну продуктивність корів. Крім того, вирощування і роздїй первісток на селекційно-контрольній фермі молочних комплексів дають можливість провести оцінку вим'я первісток за придатністю до машинного доїння, стійкістю проти захворювань маститами, вивчити оплату корму й склад молока, а також провести оцінку бугаїв за якістю потомства. Все це має велике значення для успішного впровадження в господарствах прогресивної технології виробництва молока на промисловій основі.

ПЛАНУВАННЯ ПІДБОРУ ПЛІДНИКІВ У ЗОНАХ ДІЯЛЬНОСТІ СТАНЦІЙ ШТУЧНОГО ОСІМЕНІННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЕЛЕКТРОННООБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН

ПОВІДОМЛЕННЯ II. ОПИС МАШИННОГО АЛГОРИТМУ¹

Б. К. СКИРТА, кандидат технічних наук
Л. Н. СКОРКІНА, старший інженер

*Український науково-дослідний інститут економіки і організації
сільського господарства ім. О. Г. Шліхтера*

А. І. САМУСЕНКО, И. З. СІРАЦЬКИЙ, кандидати сільськогосподарських наук

*Центральна дослідна станція по штучному осіменінню
сільськогосподарських тварин*

В основу складання машинного алгоритму покладена методика і модель оптимізації плану закріплення плідників за групами господарств зони діяльності державних племінних станцій.

Блок-схема машинного алгоритму вирішення цього завдання зображена на рисунку.

Блок I служить для введення інформації з перфострічки, формування сегмента заданої довжини і структури, контролю і запису на магнітну стрічку (МС) та сортування введеної інформації за заданими ознаками.

При описанні блоку введення вихідної інформації по держплем-станціях використовуються такі терміни:

¹ У складанні машинного алгоритму брала участь В. Д. Мамонова.